

Ioana Mia IUGA
(Universitatea de Vest
din Timișoara)

Itinerariu în universul personalităților feminine ale artei lirice timișorene – Dr. Ana Stan-Slusar și Dr. Mihaela Silvia Roșca

Abstract: (Itinerary in the Universe of the Feminine Personalities of the Lyrical Art in Timișoara – PhD Ana Stan-Slusar and PhD Mihaela Silvia Roșca) The main lyrical stage in Timișoara has promoted and created along the years personalities who had a great impact upon the cultural life in the province of Banat, often going beyond the regional and national boundaries. Ana Stan Slusar, PhD, is such an example, one of the complex artistic personalities – a dramatic soprano, she had a long run within the Romanian National Opera in Timișoara as soloist and had numerous concert tours along her career, both in the country and abroad, in a bleak period of our national musical culture. She served the art of singing as teacher in the Singing Department at the Faculty of Music and Theatre of the West University in Timișoara. Many generations of lyrical artists have been formed under her guidance, thus consolidating and promoting the singing school in Banat. Conductor, musicologist and educator, Mihaela Silvia Rosca, PhD, is a distinguished personality of the culture and musical life in Timișoara and in Romania, who became known even across the borders. As first conductor of the Romanian National Opera in Timișoara, she has contributed to the staging of over 60 operas, operetta and ballet, making numerous tours in the European space, thus promoting the values of the Romanian musical-interpretive creation. Through professionalism and dedication, she added value to the university musical education in the capital of Banat, being involved in its postdecembrist reconfiguration after 1989.

Keywords: lyrical art, soprano, conductor, teacher, concert tour

Rezumat: Prima scenă lirică timișoreană a creat și promovat de-a lungul anilor personalități care au marcat viața culturală a Banatului depășind adesea granițele zonale și naționale. Dr. Ana Stan-Slusar este un astfel de exemplu, una din personalitățile artistice complexe – soprană de coloratură dramatică a ținut peste 35 de ani cap de afiș a Operei Naționale Române din Timișoara în calitate de prim solistă și a efectuat de-a lungul carierei numeroase turnee de concerte, în țară dar și peste granițele ei, într-o perioadă sumbră din istoria culturii noastre muzicale naționale. A slujit arta vocală în calitate de pedagog la Catedra de Canto a Facultății de Muzică și Teatru a Universității de Vest din Timișoara. Sub îndrumarea domniei sale s-au format generații de artiști lirici, consolidând și promovând Școala de cânt din Banat. Dirijor, muzicolog și pedagog, dr. Mihaela Silvia Roșca este o personalitate marcantă a culturii și vieții muzicale timișorene și naționale care a depășit granițele României. În calitate de prim dirijor al Operei Naționale Române din Timișoara a contribuit la punerea în scenă a peste 60 de titluri de operă, operetă și balet, realizând și numeroase turnee în spațiul european, promovând astfel valorile creației muzical-interpretative românești. Prin profesionalism și dedicare a adus un plus valoare învățământului muzical universitar din capitala Banatului fiind implicată în reconfigurarea postdecembristă a acestuia după anul 1989.

Cuvinte-cheie : arta lirică, soprană, dirijor, pedagog, turneu de concerte

Dr. Ana Stan-Slusar – prezență emblematică pentru arta cântului din capitala Banatului

Născută pe frumoasele plaiuri clujene, la 13 februarie 1943, această voce frumoasă de soprană de coloratură dramatică, impostată natural, cu o sensibilitate deosebită, este remarcată de timpuriu încă din perioada când era elevă a „Liceului Pedagogic” din Cluj-Napoca, atribuindu-i-se apelativul de „privighetoarea”. În anul 1960 este admisă ca studentă a Conservatorului «Gheorghe Dima» din Cluj-Napoca. Anii de studiu pe băncile Conservatorului au însemnat contacte fertile cu cerințele clasei de canto a maestrului D’Andree, Lucia Stănescu, Stela Simonetti. Este angajată ca solistă a Operei Române din Timișoara la 1 septembrie 1965 în urma concursului câștigat pentru

rolul *Regina Noptii* în premiera operei *Flautul fermecat* de W. A. Mozart.

Ca prim-solistă a Operei Române din Timișoara, abordează de-a lungul timpului un repertoriu vast de roluri din opere și operete, fiecare debut, fiecare apariție transformându-se într-o creație interpretativă unică în numeroase roluri de operă dintre care amintim: „Regina noptii” din opera „Flautul fermecat”, „Constanze” din opera „Răpirea din Serai” și „Despina” din „Cosi fan tutte” din creația mozartiană; „Adina” din opera „Elixirul dragostei”, „Lucia” din „Lucia di Lammermoor” și „Norina” din „Don Pasquale”, toate purtând semnătura lui Gaetano Donizetti; „Rosina” din „Bărbierul din Sevilla” a lui Gioachino Rossini; rolurile „Oscar” din „Bal Mascat”, „Gilda” din „Rigolletto” și „Violetta” din „Traviata” ce aparține creației lui Giuseppe Verdi, „Gretel” din „Hansel și Gretel” de Engelbert Humperdinck, „Florica” din opera românească „Bălcescu” de Cornel Trăilescu și altele. Rolurile din operete au ocupat și ele un loc însemnat în repertoriul sopranei: „Micuța Mi” din „Țara Surâsului” și „Valenciene” din „Văduva veselă” ale lui Franz Lehar, din creația lui Johann Strauss: „Adela” din „Liliacul”, „Peppi” din „Sânge vienez”, „Anina” din „O noapte la Veneția”; „Cristinel” din „Vânătorul de păsări” de Carl Zeller, „Ana Damby” din „Soarele Londrei” de Florin Comișel, „Bertha” din „Lăsați-mă să cânt” de Gherase Dendrino, „Daissy” din „Bal la Savoy” de Paul Abraham. De-a lungul unei cariere frumoase de peste 35 de ani a reperat succese atât pe scenele lirice naționale, cât și internaționale, în țări ca: Bulgaria, Jugoslavia, Ungaria, R.F.G., Olanda, Belgia, Luxemburg și Italia, însumând în tot acest timp peste 1500 de spectacole.

Drumul ascendent parcurs de-a lungul carierei sale artistice se reflectă cu pregnanță în criticile apărute în țară și în străinătate, din care spicuiem:

Traviata strălucește din nou pe scena Operei Române. Protagonista spectacolului, soprana Ana Stan-Slusar, face aici cea mai completă dovadă a disponibilităților sale artistice. Fiecare din cele patru acte ale operei înseamnă un univers sufletesc diferit, pe care îl parcurge nuanțând cu finețe secvențele componente. Vocea are strălucire, acutele sigure, personajul captivant prin felul în care conturează acea continuă migrație afectivă, dedesubtul căreia migrează obstinat

sublima și poate supraomeneasca dragoste care înobilează trăsăturile frivolei de odinioară. (Murgu 1997)

În rolul Violettei, spectatorii au făcut cunoștință cu soprana Ana Stan-Slusar. Rolul nu cere un joc extraordinar, dar cu atât mai mult pretinde muzicalitate și strălucire. Ana Stan-Slusar stăpânește toate calitățile vocale necesare pentru crearea excepțională a acestui rol. A întruchipat o Violetta bine clădită, bine așezată. A fost convingătoare... (Delmagyarorszag 1976)

Ana Stan-Slusar, Norina, a cucerit „cu acuratețea și gingășia glasului său”, prezența ei în premiera de „Don Pasquale” fiind considerată drept „o apariție de zile mari”, secundându-l perfect pe interpretul rolului titular”. „Soprană de coloratură, interpreta a acoperit lejer toate solicitările, deloc negliabile, ale partiturii, încântând prin acuratețea cadențelor, prin tehnica de cânt etalată și mai înainte de toate, prin frumusețea acestei voci care știe să rămână strălucitoare chiar și în cele mai temute pasaje. (Boboc 1981)

Soprana Ana Stan-Slusar acumulează în toți acești ani ai carierei o experiență valoroasă pe care a simțit nevoia să o împărtășească și tinerelor talente. Astfel, spre nemulțumirea melomanilor timișoreni, de la 1 octombrie 1994 decide să schimbe locul din scenă cu cel de la catedră, devenind lector universitar titular al Catedrei de Canto din cadrul Facultății de Muzică din Timișoara, continuând în paralel să susțină diverse recitaluri cu arii din opere și lieduri, precum și concerte vocal-simfonice până în anul 2000.

Unul din recitalurile deosebite susținut de soprana Ana Stan-Slusar a fost cel din 11 noiembrie 1993 din Sala „Concertino” a Facultății de Muzică din Timișoara, care marca venirea acesteia în rândurile cadrelor didactice a facultății. Evenimentul a fost consemnat și în presă; citez din articolul *Cea mai elegantă provocare*, semnat de Mihai Sorin Lazăr și apărut în “Renașterea bănațeană”:

Joi seara, 11 noiembrie 1993, sala de concerte a Facultății de Muzică a găzduit recitalul sopranei Ana Stan-Slusar. Programul a înmănunchiat lucrări ce se impun printr-o tehnică deosebită și o rezistență care să recunoaștem nu stă la îndemâna oricui. O infinitate de mijloace de expresie îi stau la dispoziție Anei Stan-Slusar și reușesc să dea un înțeles fiecărei note sau silabe, slujindu-i interpretarea în care vocea nu are altă țintă decât să pătrundă și să ilumineze ideea și sentimentul. Am admirat emisiunea vocală de o admirabilă naturalitate, finețea și mlădierea unduitoare cu care știe abia să atingă sunetul, lunecând peste dificultăți cu o măiestrie desăvârșită - Ana Stan-Slusar a aruncat mănua. Să vedem cine o va ridica.

Fiind o persoană de caracter, generoasă, foarte ordonată, bine organizată, cu un temperament energic și cu o putere de muncă uluitoare, se implică activ în viața catedrei de canto și a facultății, câștigând încrederea și respectul atât din partea studenților, cât și a cadrelor didactice. Astfel, începând cu 1 octombrie 1996 este încadrată pe post de conferențiar universitar, devenind în același an șefa Catedrei de Canto, conducând destinele Școlii de cânt timișorene până în anul 2002. Rămâne în continuare la catedră

în calitate de titular, specializarea Canto, până în anul 2008, iar în calitate de cadru didactic asociat până în anul 2013.

Mare admiratoare și iubitoare de voci frumoase, dorind să întâmpine, să pună în valoare și să faciliteze drumul spre afirmare al tinerilor artiști lirici, organizează începând din luna iulie 1997 Concursul Național de Interpretare Vocală „Sabin V. Drăgoi”. Concursul va avea o frecvență bienală, crescând de la o ediție la alta și reușind să aducă în prim-plan voci de o certă valoare. Începând cu cea de-a treia ediție (2001) concursul devine internațional. S-au desfășurat până în prezent zece ediții ale concursului, ultima fiind în noiembrie 2017.

Ecourile acestui concurs și modul cum a fost perceput de personalitățile artistice consacrate ale scenei lirice și ale vieții muzicale din România, invitate să facă parte din juriu, le regăsim tot în presă. Iată doar câteva dintre acestea:

Pompeiu Hărășteanu, prim-solist al Operei Naționale din București, profesor universitar la Universitatea de Muzică din București: În momente grele prin care trece cultura în România, Ana Stan-Slusar a găsit resursele fizice și morale pentru a organiza un asemenea concurs, iar rezultatele s-au ridicat la un deosebit nivel. (Lazăr 1999)

Ionel Voineag, profesor universitar la Universitatea de Muzică din București:

Este un semn divin că se pleacă de la Timișoara pe un drum bun în artă. Aici s-au cântat lieduri românești care au lipsit 10 ani din programe. Se cer măsuri drastice de remediere, căci altfel se alege praful de cultură. Timișoara reînvie tradiția muzicală românească. (ibidem)

Grigore Constantinescu, profesor universitar la Universitatea de Muzică din București:

Facultatea de Muzică din Timișoara consideră că merge pe drumul cel bun și că are cadre didactice competente. Sunt convins că Timișoara va da noi și noi talente scenei lirice românești și fac referire la acei studenți care au câștigat deja, mai multe premii la concursuri de interpretare. Și aveți aici o profesoară de canto de excepție, în persoana doamnei Ana Stan-Slusar, care se zbate pentru studenții ei și care are o forță de muncă extraordinară. Ar trebui să luăm și noi exemplul de la ea. (Lazăr 2001)

Ca o dovadă a recunoașterii profesionalismului său în plan artistic și pedagogic, Ana Stan-Slusar a fost invitată să facă parte din juriul unor renumite concursuri naționale și internaționale de canto: Concursul Național de Interpretare a Liedului „Ionel Perlea” de la Slobozia, Concursul de Canto „Orpheus” de la Târgu-Jiu, Concursul de Interpretare Vocală «Lucian Blaga» din Sebeș-Alba, Concursul Internațional de Canto „Traian Grosăvescu” de la Lugoj.

Activitatea științifică a Anei Stan-Slusar cuprinde numeroase referate pe care le-a susținut în sesiunile de comunicări științifice ale Facultății de Muzică din Timișoara, la Simpozionul Internațional *Arta vocală în toate ipostazele ei*, organizat de către Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, la Simpozionul Interdisciplinar *Vocea umană*, de la Universitatea “Apollonia” din Iași. Încununarea activității sale de cercetare științifică are loc în anul 2005, când obține titlul științific de

Doctor în Muzică la Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, cu teza de doctorat *Contribuția muzicienilor bănățeni la dezvoltarea școlii românești de cânt.*

Talentul pedagogic, tactul și răbdarea pe care le-a manifestat de-a lungul anilor Ana Stan-Slusar, precum și profilul individualizat, inteligent alcătuit, al metodei de predare, ce se plia pe fiecare voce și personalitate, s-au reflectat în succesele discipolilor. Munca domniei sale a dat rezultate încă din primii ani de predare la facultatea timișoreană, aducând importante premii la concursurile naționale și internaționale din țară, precum și prezența foștilor studenți pe scenele lirice naționale și internaționale. Printre studenții care au făcut cinste maestrei se numără: mezzosoprana *Aura Twarowska*, prim-solistă a Operei Naționale Române din Timișoara și solistă a primei scene lirice vieneze – Opera de Stat din Viena, începând din 2007, tenorul *Andrei Grosu*, artist liric în corul Filarmonicii Banatul din Timișoara, tenorul *Ioan Moțiu*, artist liric în corul Filarmonicii de Stat din Arad, basul *Mihai Sâmboteanu*, artist liric în corul Operei de Stat din Oslo (Norvegia), soprana *Crina Vezentan*, soprana *Cristina Sârb (căs. Vlaicu)* și basul *Gelu Dobrea*, soliști ai Operei Naționale Române din Timișoara, precum și numeroși alții. De asemenea, unele dintre fostele studente au o carieră frumoasă la catedră, fiind prezente și în diverse recitaluri și concerte: lector univ. dr. *Ioana Mia Iuga*, specializarea Interpretare Muzicală – Canto a Facultății de Muzică și Teatru de la Universitatea de Vest din Timișoara, prof. *Marilena Tiber Chircă* și prof. *Georgiana Filip (căs. Ciocan)*, profesoare de canto la Colegiul Național de Artă „Ion Vidu” din Timișoara, prof. *Felicia Fleter*, șefa catedrei de Canto a Liceului de Artă „Sabin Drăgoi” din Arad sunt doar câteva exemple.

Conf. univ. dr. Ana Stan-Slusar alături de foștii săi studenți, la finalul Concertului aniversar, 19 martie 2013, Sala Barocă a Muzeului de Artă din Timișoara

Pentru perseverența înaltei ținute a actului artistic interpretativ, pentru tenacitatea, dăruirea și profesionalismul actului său pedagogic prin care a promovat Școala de cânt a Banatului și, nu în ultimul rând pentru viața închinată muzicii, doamna dr. Ana Stan-Slusar constituie un model pentru tinerii artiști lirici și pentru tinerele cadre universitare.

Dr. Mihaela Silvia Roșca – o viață dedicată artei muzicale

Personalitate muzicală complexă, dr. Mihaela Silvia Roșca s-a născută în orașul Roman, județul Neamț, la 8 iulie 1957. Pe parcursul studiilor gimnaziale și mai ales a studiilor liceale, desfășurate în perioada 1972–1976, la Liceul de Muzică *George Enescu* din București, se desăvâșește în *arta sunetelor*, domeniu artistic pe care îl slujește cu devotament până în prezent. În anul 1976 este admisă la cursurile de licență ale Conservatorului de Muzică *Ciprian Porumbescu* din București, actualmente Universitatea Națională de Muzică din București, obținând în 1980 diploma de licență în domeniul Muzicologie-Compoziție-Pedagogie Muzicală.

De aceeași instituție de învățământ muzical superior se va lega peste ani și desăvârșirea studiilor sale doctorale. Inițiate în 2002, acestea se încheie prin conferirea titlului științific de doctor în muzică, în urma susținerii publice din 2007 a tezei de doctorat cu titlul *Spiritul mozartian în epoca muzicianului și în contemporaneitate, oglindit în creația de operă*.

În ceea ce privește activitatea pedagogică, dr. Mihaela Silvia Roșca își începe cariera didactică în anul 1980, când va fi repartizată la Școala Populară de Artă din Focșani, unde ocupă funcția de profesor de muzică, urmând ca în anul 1981 să se transfere la Liceul de Muzică *George Enescu* din București, în calitate de profesor suplinitor. În anul 1982 devine muzeograf la Muzeul Național de Artă din București, secția Documentare. Tot în acel an se transferă la *Artexim* București pe postul de referent muzical.

Moment de răscruce din activitatea profesională, cariera dirijorală a maestrei Mihaela Silvia Roșca debutează în anul 1985, odată cu numirea sa prin concurs pe postul de dirijor permanent al Teatrului Liric Constanța, actualmente Teatrul de Operă și Balet *Oleg Danovski* din Constanța. Anul 1989 consemnează numirea domniei sale pe postul de *dirijor permanent* al Operei Naționale Române din Timișoara, funcție pe care o ocupă până în mai 2018, momentul pensionării. Este, însă, invitată permanent la pupitrul dirijoral în calitate de colaboratoare a instituției.

La Opera Națională Română din Timișoara, Mihaela Silvia Roșca a ocupat și funcțiile de director artistic (1993–1994), consultant artistic (1997–2000) și de președinte al Comisiei de încadrare și promovare, funcție pe care a ocupat-o vreme de optsprezece ani, din anul 1990 până în 2018. De asemenea, a fost directorul Comitetului de organizare al Festivalului Internațional *Timișoara Muzicală* (1993–2000).

În paralel cu activitatea artistică, dr. Mihaela Silvia Roșca a efectuat și una pedagogică, cu deosebire în mediul academic muzical. Consemnăm colaborările avute cu Colegiul Național de Artă *Ion Vidu* din Timișoara (în anii școlari 1992–1993, 1996–1997 și 2000–2001), respectiv cu Facultatea de Muzică a Universității de Vest din Timișoara, unde o regăsim la catedră, cu mici întreruperi, în răstimpul a 28 de ani (adică din 1990, anul reînființării facultății). Aici a predat cursurile de Clasă de

Operă (în calitate de maestru dirijor) la specializarea Interpretare Muzicală Canto și cursurile de Estetică Muzicală, pe care le susține și în prezent, la toate specializările facultății (Interpretare Muzicală Instrumentală, Interpretare Muzicală Vocală – Canto și Pedagogie Muzicală).

Revenind la activitatea principală a maestrei Mihaela Silvia Roșca, aceea de a fi șef de orchestră, trebuie să menționăm momentele esențiale care au format-o și au adus plus valoare carierei sale bogate. Astfel, încă din anii studiilor liceale a participat la Seminarul Internațional de Vară de la Weimar, edițiile 1974, 1975 și 1979, în cadrul cărora a dirijat concerte simfonice cu Orchestra Filarmonică din Jena, având ocazia de a colabora și cu renumitul tenor german Peter Schreier.

De-a lungul carierei, dr. Mihaela Silvia Roșca a avut numeroase colaborări cu Filarmonicile din Ploiești, Bacău, Iași, Constanța, Timișoara, Chișinău (Republica Moldova) și Odessa (Ucraina). De asemenea, a colaborat cu Teatrul de Operă și Operetă Brașov la realizarea premierei *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini, 1987–1988, și a șase concerte de Anul Nou, 1988.

A efectuat nenumărate turnee de concerte în străinătate cu Opera Națională Română din Timișoara, în Spania, Belgia, Elveția, Olanda, Germania, Italia (1990–2008). Totodată, a avut invitația de a realiza turnee în colaborare și cu alte instituții precum Opera Națională din Iași, Teatrul de Operă și Balet „Oleg Danovski” din Constanța, ansambluri pe care le-a dirijat în Germania prin intermediul Agenției „Pro Musica” din Regensburg (2004–2008). O colaborare importantă a fost aceea cu Opera Națională din Odessa, care i-a adresat maestrei Roșca invitația de a dirija o serie de spectacole și de concerte în turneele instituției în Germania și Danemarca, prin intermediul Agenției „Stage Art” din Würzburg (2007–2008).

A fost prezentă de-a lungul carierei ca invitat în festivalurile de profil: Festivalul de operă de la Iași din 1992, unde a dirijat opera *Cenușăreasa* de G. Rossini și ediția din 1996, unde a semnat conducerea muzicală pentru opera *Don Giovanni* de W. A. Mozart. De asemenea, în cadrul Festivalul Internațional de Muzică Contemporană INTRADA (Timișoara, 2016), în calitate de șef de orchestră domnia sa a coordonat muzical spectacolul *Viața după Osho*, a lui George Balint.

A colaborat la realizarea muzicală a unor spectacole de teatru, producțiile *Lorenzaccio* și *Amadeus* (1996–1997), cu Teatrul de Stat „Csiky Gergely” din Timișoara și Teatrul Național Timișoara. A participat cu spectacolul *Lorenzaccio* de A. Muset la festivalurile naționale și internaționale de teatru de la Târgu-Mureș, București, Sf. Gheorghe, Gheorghieni, Miskolc, Kisvarda, Debrecen, Szeged, Budapesta.

Repertoriul de operă, operetă, balet, simfonic și vocal-sinfonic realizat de-a lungul carierei este unul vast, cuprinzând peste șaiszeci de titluri, dintre care cele mai reprezentative sunt: operele mozartiene *Don Giovanni*, *Flautul fermecat*, *Răpirea din serai*, *Così fan tutte*, *Nunta lui Figaro*; din creația lui G. Rossini: *Bărbierul din Sevilla* și *Cenușăreasa*; operele lui G. Donizetti *Elixirul dragostei* și *Lucia di Lammermoor*; opera *Norma* a belcantistului V. Belini; din repertoriul francez de operă, lucrări semnate de G. Bizet: *Carmen* și *Pescuitorii de perle*, din repertoriul verdian de operă: *Traviata*, *Trubadurul*, *Rigoletto*, *Bal mascat*, *I due Foscari*.

Un loc însemnat în arta dirijorală semnată de dr. Mihaela Silvia Roșca îl ocupă, de asemenea, repertoriul verist de operă. Se impun evocate aici operele pucciniene *Boema*,

Madama Butterfly, *Gianni Schicchi*, *Tosca*, *Mantaua*, dar și *Cavalleria rusticana* a lui P. Mascagni și opera *Paiate* de R. Leoncavallo.

Preocuparea pentru opera modernă românească și universală a maestrei Roșca întregiște tabloul unei personalități exemplare. Aceasta este concretizată prin aducerea în luminile rampei a următoarelor opusuri, sub bagheta magică a domniei sale: *Domnișoara Christina*, a lui Ș. Nichifor; *În labirint*, a cunoscutei compozitoare Liana Alexandra; *Anyal7*, semnată de A. Gorb; *Don Quijote* din creația lui L. Minkus; *Alice în țara minunilor*, de N. Stoian; *Steaua de sticlă* a lui D. Ardelean și opera românească *O noapte furtunoasă*, din creația celebrului compozitor român Paul Constantinescu, scrisă pe un libret inspirat de lucrarea cu același nume a lui I. L. Caragiale.

Un loc aparte ocupă în cariera maestrei repertoriul de operetă: *O noapte la Veneția*, *Sânge vienez*, *Liliacul*, *Voievodul țiganilor* din creația celebrului compozitor vienez J. Strauss- fiul, frumoasele operete *Văduva veselă*, *Țara surâsului* și *Giudita*, semnate de compozitorul Fr. Lehar. Acestea li se alătură *Silvia* și *Contesa Maritza*, din repertoriul lui E. Kalman, opusuri semnate de P. Abraham: *Bal la Savoy* și *Victoria și al ei husar*, precum și, nu în ultimul rând însă, opereta românească *Lăsați-mă să cânt*, a lui Gherase Dendrino.

Crâmpie ale activităților muzicale desfășurate de maestra Mihaela Silvia Roșca de-a lungul anilor se regăsesc în mod veridic prin glasul criticii muzicale care i-au însoțit asemenea unui ecou întreaga carieră itinerantă aducând încă odată argumente solide privind talentul de neegalat și complexa personalitate artistică a domniei sale. Citez aici doar câteva dintre aceste aprecieri care, în sine, vorbesc despre un prestigiu câștigat de către Mihaela Silvia Roșca grație calităților sale:

[...] Publicul s-a putut bucura de decorul opulent, de costumele minunate colorate și de sonoritățile echilibrate ale orchestrei conduse de dirijorul Mihaela Silvia Roșca. (Stadter Tagenblatt, Leverkusen, 29.02.2008).

[...] Orchestra sub bagheta Mihaelei Silvia Roșca” a sunat când dramatic în momentele dedicate lui Scarpia, când transparent în momentele lirice din primul act. În anumite momente balansul orchestră-scenă a fost deasupra așteptărilor. (Leverkusenen Anzeiger, 7.03.2008)

[...] Orchestra a evoluat de-a lungul întregii opere sub conducerea atentă a dirijorului Mihaela Silvia Roșca, câștigând elan și precizie, reușind să se acomodeze cu acustica sălii. Sonoritatea orchestrală a convins prin frumusețea tonului și prin căldura sa dar și prin suavele cantilene pentru care Donizetti este renumit. (Kölner Stadt Anzeiger, 4.04.2004)

[...] Corul și soliștii au beneficiat de un acompaniament orchestral adecvat și colorat timbral și dinamic. Este de consemnat faptul că la pupitrul orchestral se afla o femeie care a determinat publicul ca în timpul uverturii să întindă curioși gâtul spre fosă pentru a-i observa evoluția. (Kulturhaus Lüderschied Pressespiegel, 25.11.2006)

[...] Conducerea muzicală a spectacolului a deținut-o remarcabila dirijor Mihaela Silvia Roșca. Ea a reușit să coordoneze ansamblul scenic și orchestra

extrem de eficient folosindu-se deopotrivă și de intuiția tipic feminină. (Ludenscheider Nachrichten, 13.03.2007)

[...] Sub bagheta profesionistă a dirijoarei M. S. Roșca — cea care ne-a dat dovada talentului său și acum doi ani în Emden cu Don Giovanni și de această dată ne-a convins din nou prin alegerea unor tempouri foarte inspirate reușind remarcabil să sublinieze dramatismul iubirii dintre Alfredo și Violetta... (Emdener Zeitung, 17.03.2007)

Semne certe ale recunoașterii de care se bucură dr. Mihaela Silvia Roșca sunt prezențele acesteia în jurii internaționale ale unor concursuri de prestigiu: Concursul Internațional *Jeunesse Musicale* (Belgrad, Serbia, 1995), președinte al juriului la *Concursul Internațional de la Racconigi*, Italia (2001–2002), membru al juriului (septembrie, 2013) și președinte al juriului (septembrie, 2017) la *Blue Danube International Opera Conducting Competition*, Russe, Bulgaria.

În paralel cu activitatea artistică, dr. Mihaela Silvia Roșca a efectuat și una pedagogică, în special în mediul academic muzical. Din 1990, timp de 28 de ani, a predat cursurile de Clasă de Operă (în calitate de maestru dirijor) la Specializarea Interpretare Muzicală Canto și cursurile de Estetică Muzicală, pe care le susține și în prezent, la toate specializările facultății (Interpretare Muzicală Instrumentală, Interpretare Muzicală Vocală – Canto și Pedagogie Muzicală).

Repertoriul coordonat de maestra Mihaela Silvia Roșca la cursurile Clasei de operă cuprind următoarele opusuri: *Nunta lui Figaro* (2002, 2011), *Così fan tutte* (2005), *Flautul fermecat* (2012) din creația mozartiană, opera de cameră *Lo speziale*

Dr. Mihaela Silvia Roșca alături de absolvenții Facultății de Muzică și Teatru, după spectacolul cu opera *Mantaua* de G. Puccini din 19 iunie 2013, la sala de concerta a Colegiului Național de Artă „Ion Vidu” din Timișoara.

(*Farmacistul*, 2009), aparținând lui J. Haydn, opera pentru copii *Hänsel und Gretel*, de E. Humperdinck (2006), opereta *Silvia*, de E. Kalmann și vodevilul lui F. Hervé, *Mam'zelle Nitouche* (2012), *Mantaua* din tripticul lui G. Puccini (2013), precum și opera contemporană *Anyta 17* a compozitorului A. Gorb.

De-a lungul anilor, pe lângă activitățile de natură artistică ale domniei sale și ca urmare directă a acestora, se consemnează preocupări teoretice ce vizează aspectele muzicologice ale interpretării muzicale, respectiv ale esteticii muzicale, concretizate în lucrări științifice, dintre care se impun: cărțile de unic autor *Mozart, punct culminant al evoluției genului dramatic european* (Editura Muzicală, București, 2013), *Perpetuarea muzicii mozartiene din secolul luminilor până în contemporaneitate* (Editura Muzicală, București, 2013); articolele în publicații de specialitate: *Rapsodiile în creația enesciană, în literatura națională și universală* (la Editura Universității „Transilvania” din Brașov în 2006), *Modelul mozartian în gândirea estetică și componistică românească a secolelor XX și XXI*, lucrare susținută la *Zilele Academice Timișene* (mai 2009), eveniment desfășurat sub egida Academiei Române – Filiala Timișoara și a Facultății de Muzică a Universității de Vest din Timișoara și publicată în volumul conferinței.

În loc de concluzii... Dr. Mihaela Silvia Roșca a fost menționată în albumul omagial *100 Români de centenar*, realizat de *Revista Q Magazine*, în anul 2018, prilej pentru domnia sa de a face o urare pentru noi, dar și pentru generațiile viitoare: „*Trăiască România Centenară! Țara oamenilor cu suflet de doină și trup de baladă, plămădită pe culmea stâncoasă a Carpaților!*” E o urare ce adună în cuprinsul său sensibilitatea unică a unei mari creatoare, profesionistă desăvârșită, singura femeie dirijor de operă a României.

Bibliografie

- Boboc, Anca D. 1981. *Don Pasqual de G. Donizetti în premieră pe scena Operei Române*, în „Drapelul roșu”, Timișoara, 21 martie.
- „Delmagyarország”, Szeged, nr. 280/ 26.11.1976.
- Giurgiu, Rodica. 1999. *S-a ridicat cortina...Monografia Operei Române din Timișoara – 50 de Stagiuni*. Timișoara: Editura Brumar.
- Lazăr, Mihai Sorin. 1999. *Cea mai elegantă provocare*, în „Renașterea bănățeană”, 13 iulie.
- Lazăr, Mihai Sorin. 2001. „Renașterea bănățeană”, 17-23 august.
- Murgu, Doru. 1997. *Seduția Muzicii*. Timișoara: Editura Mirton.
- Pavelescu, Dumitru Titus, Ciucă, Gabriela. 2004. *Talent și Dăruire. 1946–2003. Opera Română Timișoara*. Timișoara: Editura Aura.
- Stan-Sluser, Ana. 2006. *Tineri soliști ai artei scenice de operă timișorene pe scenele lirice din țară și străinătate*, în „Analele Universității de Vest din Timișoara”. Seria Muzică, vol. II, p. 356-362.
- Tomi, Ioan. 2014. *Lexicon – Muzicieni din Banat. Banatul timișean*. Ediția a II-a. Timișoara: Ed. Eurostampa.
- *** 2002. *Europäischer Dirigentinnen Reader*. Kassel: Furore Verlagpag, p. 146.